

Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice

Inwestor:

**GMINA GASZOWICE
UL. RYDUŁTOWSKA 2
44 – 293 GASZOWICE**

Zakres prac:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zespół autorski:

mgr Tomasz Miłowski
mgr Łukasz Pomykoł

10 grudnia 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU ZMIANY STUDIU UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA.....	8
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	8
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	8
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE	8
2.4 WODY PODZIEMNE	9
2.5 KLIMAT	9
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	10
2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	10
2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	11
2.7 ZASOBY NATURALNE.....	11
2.8 PRZYRODA OŻYWIONA	12
2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I KORYTARZE EKOLOGICZNE.....	12
2.10 KRAJOBRAZ	13
2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	13
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY SUIKZP	13
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	13
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY SUIKZP	14
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	14
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	14
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	14
5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	15
5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	15
5.4.2 WPŁYW NA GLEBY.....	15
5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE.....	15

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ.....	16
5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	16
5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ	16
5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	17
5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	17
5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	17
5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY	17
5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	18
5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI	18
5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE	19
5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	19
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	19
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	19
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	20
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY SUIKZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	20
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	21
11. LITERATURA	24

Spis załączników

Rys. 1 Położenie geograficzne analizowanego terenu

Rys. 2 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2021 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice dla fragmentu sołectwa Piece położonego na północ od ul. Czernickiej.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w studium kierunki polityki przestrzennej gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszają one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami studium (SUiKZP), a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury. **Należy pamiętać, że konkretyzacja ustaleń studium nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, samo studium nie jest natomiast podstawą do wydania jakichkolwiek decyzji.**

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Gaszowice oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanej zmiany suikzp oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Zakres niniejszej prognozy został również uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach pismem nr WOOŚ.411.80.2021.PB z dnia 29 kwietnia 2021 r. oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku pismem znak ONS-ZNS.522.7.2021 z dnia 6 maja 2021 r.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego części gminy Gaszowice powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice przyjęte uchwałą Rady Gminy Gaszowice nr OG-BR.0007.7.2014 z dnia 28 sierpnia 2014 r.;
- Uchwała Nr OG-BR.0007.29.162.2017 Rady Gminy Gaszowice z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice - sołectwo Piece;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Gaszowice, Pracownia Projektowa Proforma, Rybnik, sierpień 2013 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do studium,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,

- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w październiku 2020 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu zmiany suikzp. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU ZMIANY STUDIU UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z uchwałą intencyjną (uchwała nr BR.0007.28.197.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 25 lutego 2021 r.) opracowana zmiana studium dotyczy części obszaru sołectwa Piece obejmującego tereny rolne i zieleni łąkowej (dotychczasowe przeznaczenie). Dokonywana zmiana związana jest z projektowanym nowym zagospodarowaniem tego terenu, tj. realizacją zabudowy zagrodowej na działce siedliskowej – teren RM(z1). Dla zachowania czytelności dokumentu dla obszaru objętego zmianą została wydzielona nowa jednostka funkcjonalna, dla której zostały ustalone warunki i zasady zagospodarowania terenu. Poza zmianą w ww. obszarze dokument studium został również dostosowany do przepisów obowiązującego prawa, tj. wymagań (analizy i bilanse) określonych w art. 10 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U z 2021 r. poz. 741 ze zm.). Pozostałe zmiany wprowadzone do dokumentu dotyczyły aktualizacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowanych złóż kopalin oraz obszarów i terenów górniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wprowadzone w dokumencie zmiany

(w stosunku do obowiązującego obecnie dokumentu) zostały wyróżnione kolorem pomarańczowym.

W mpzp z 2017 r. wskazywano tu tereny rolne R (część centralna i południowa) oraz tereny zieleni niskiej ZŁ (część północna). W obowiązującym studium również wskazywano tu tereny rolne R i tereny ZŁ – dolin cieków, zieleni łąkowej, zadrzewień i zakrzewień.

W projekcie studium uwzględniono szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Te uwarunkowania i ustalenia były formułowane już w poprzednich edycjach suikzp i dotyczą nie tylko analizowanego niewielkiego fragmentu, ale i całej gminy. W przypadku realizacji projektu mpzp dla zmienionego fragmentu należało będzie brać pod uwagę wszystkie ustalenia suikzp, co pozwoli zapewnić właściwe, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, zagospodarowanie poszczególnych terenów. W wyniku zmiany sposobu zagospodarowania i powstania tu zabudowy zagrodowej analizowany teren zmieni swoje przeznaczenie i zostanie włączony do terenów zurbanizowanych gminy, jako przedłużenie zabudowy istniejącej wzdłuż ul. Czernickiej.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Analizowany obszar położony jest w zachodniej części sołectwa Piece na północ od ul. Czernickiej. Granicę południową wyznacza ul. Czernicka (jej gruntowa północna odnoga). Pozostałe granice nie są wydzielone obiektami topograficznymi, opierają się na wydzieleniach ewidencyjnych. Powierzchnia obszaru objętego zmianą studium to ok. 3,3 ha.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego¹ analizowany teren znajduje się w prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), w podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), makroregionie Nizina Śląska (318.5), w obrębie mezoregionu Kotlina Raciborska (318.59).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Na terenie gminy Gaszowice głęboko pod utworami trzeciorzędowymi zalegają węglonośne utwory karbonu, które były i są przedmiotem eksploatacji. Na analizowanym terenie są to łowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jakłowieckich i porębskich **Cn1**. Wiek tych warstw to namur. Na dużej części podłoża gminy występują trzeciorzędowe utwory starszego miocenu tworzone przez iły piaszczyste i margliste, piaski, żwiry i łupki ilaste z gipsem i anhydrytem oraz sole kamienne warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich **Nb**, a także iły i piaski z syderytami, miejscami z węglem brunatnym warstw kędzierzyńskich **Ns**.² Bezpośrednio w podłożu całego obszaru występują zwartą warstwą właśnie warstwy skawińskie, wielickie i grabowieckie. Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. Rydułtowy³ utwory miocenijskie na powierzchni odsłaniają się w części wschodniej terenu. W części centralnej i zachodniej na powierzchni występują osady rzeczne **fQh** związane z szeroką doliną Dopływu w Suminie i jej dopływów.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe płynące

Na analizowanym terenie brak jest jakichkolwiek cieków, jak również brak jest zbiorników wód stojących. Natomiast na północ i na zachód od analizowanego terenu przepływają dwa niewielkie cieki o charakterze rowów melioracyjnych.

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym obszarze ani w jego pobliżu nie przepływają cieki, które mogłyby stwarzać jakiekolwiek zagrożenia powodziowe, w tym nie występują tu obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Ujęcia wód powierzchniowych

¹ Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa 2001 r.;

² Kotlicy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.;

³ Sarnacka Z. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, ark. Rydułtowy, PIG 1956 r.;

Na analizowanym obszarze nie występują ujęcia wód powierzchniowych ani ich strefy ochronne.

Jednolite części wód powierzchniowych

Według podziału Polski na Jednolite Części Wód Powierzchniowych na analizowanym obszarze brak jest jakichkolwiek cieków, które stanowiłby JCWP, całość terenu znajduje się w zlewni JCWP nr PLRW60006115684 Dopływ w Suminie.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja Hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Gliwice⁴ analizowany obszar wchodzi w skład Regionu Przedkarpackiego XXII, Podregion Rybnicki XXII8. W tym regionie główny poziom użytkowy stanowią utwory czwartorzędowe wykształcone jako piaski i żwiry, zalegające na głębokości do 30 m.

Użytkowe piętra wodonośne

Według Mapy Hydrogeologicznej Polski ark. Rydułtowy⁵ w podłożu analizowanego terenu nie występują jakiejkolwiek poziomy wodonośne.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) oraz materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej na analizowanym terenie nie wydzielono Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych całość analizowanego obszaru znajduje się w JCWPd nr 142.⁶

Ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych

Na analizowanym terenie, ani w jego pobliżu nie występują ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych, nie występują również ich strefy ochronne.

2.5 KLIMAT

Analizowany obszar gminy Gaszowice zlokalizowany jest, według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Polski R. Gumińskiego (1948), w dzielnicy podsudeckiej (XVIII). Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki: średnia temperatura stycznia wynosi - 2,0°C, średnia temperatura lipca około 17,0°C, średnia temperatura roczna 7,0-8,0°C, dni z przymrozkami od 100 do 120, dni mroźnych ok. 20-40, ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja, czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 80-90 dni, okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni, opady

⁴ Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986 r.;

⁵ Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rydułtowy, PiG, Warszawa 2002 r.;

⁶ <http://www.psh.gov.pl>

atmosferyczne zróżnicowane, do 800 mm/rok, przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie, a bliżej doliny Odry północno-zachodnie.

Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w okolicy kształtują się w granicach od 657 mm (Ligota Tworkowska), 705 mm (Zwonowice), 740 mm (Adamowice), 781 mm (Rydułtowy) i 789 mm (Wodzisław Śl.) do 829 mm (Królówka). Maksymalne sumy miesięczne na tych posterunkach notuje się w lipcu, natomiast minimalne przypadają na styczeń (Wodzisław Śląski), luty (Adamowice, Ligota Tworkowska, Zwonowice), marzec (Rydułtowy)⁷.

Równoleżnikowe położenie Kotliny Oświęcimskiej powoduje, że docierają tu masy powietrza wilgotnego znad Atlantyku i masy suchego powietrza kontynentalnego. Ścieranie się tych mas powoduje przejściowość klimatu w regionie, wyrażającą się dużą zmiennością warunków pogodowych. W przypadku gminy szczególne znaczenie ma jej położenie w pobliżu Bramy Morawskiej, której istnienie umożliwia napływ wilgotnych i ciepłych mas powietrza z południowego zachodu.

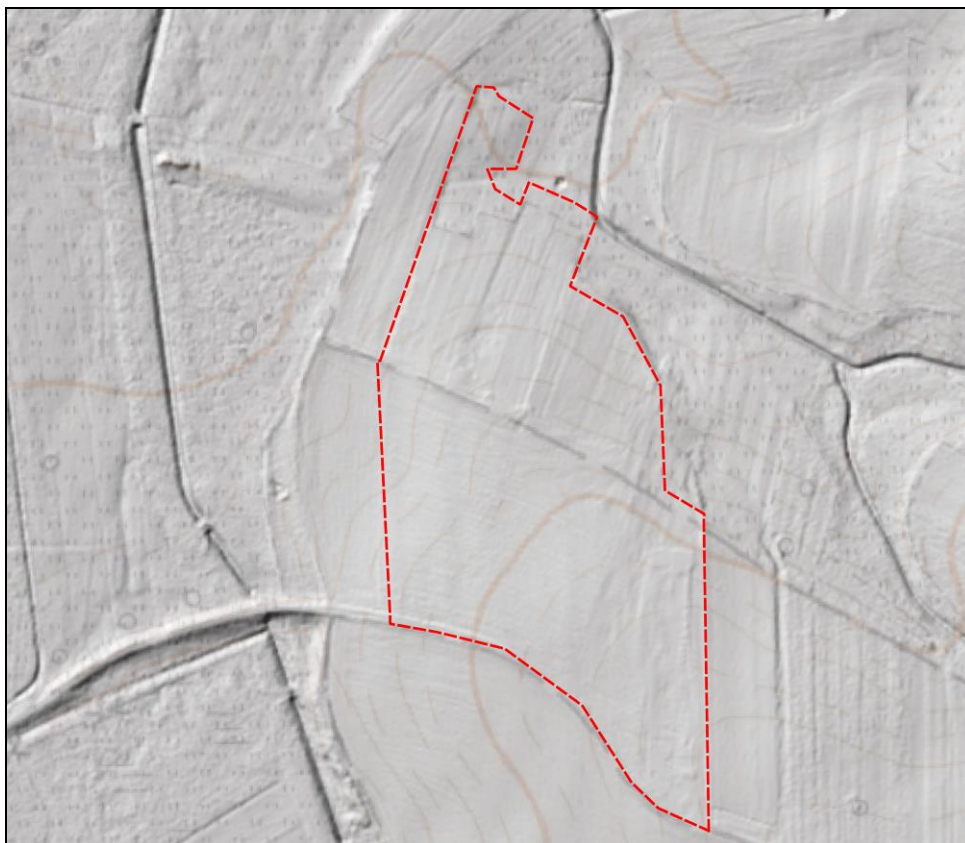
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

W ujęciu geomorfologicznym gmina Gaszowice i wchodzące w jej skład sołectwo Piece jest częścią subregionu Wysoczyzna Gaszowicka wchodzącą w skład Wysoczyzn Przywżyńnych w Kotlinie Raciborskiej. Jedynie w południowej części gminy zaznacza się granica północnej krawędzi Płaskowyżu Rybnickiego będącego częścią Kotliny Oświęcimskiej. Sołectwo Piece to tereny pagórkowate w których dominują wzniesienia o zboczach łagodnie nachylonych poprzecinane dolinami niewielkich cieków o charakterze naturalnym. Bezpośrednio analizowany teren znajduje się na zboczu rozległego wyniesienia, w jego niższych partiach, już blisko dna doliny, powierzchnia opada tu w kierunku wschodnim i północnym do dolinek niewielkich cieków, dopływów Dopływu w Suminie. Rzędne w części południowo-wschodniej wynoszą ok. 245 m n.p.m., w części północno-wschodniej 237 m n.p.m., w części zachodniej 230 m n.p.m.. Na analizowanym terenie nie występują jakiegokolwiek znaczące formy morfologiczne, tak antropogeniczne, jak i naturalne.

⁷ Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GKG, Warszawa;

Rysunek 1 Ukształtowanie terenu nr 1 na podstawie Numerycznego Modelu Terenu

Zjawiska osuwiskowe

Z danych przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Rybniku oraz bazy danych SOPO wynika, że na analizowanym obszarze nie występują ruchy masowe ziemi.

2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Wg Mapy glebowo-rolniczej będącej w zasobie WODGiK Katowice na analizowanym terenie występują gleby brunatne wyługowane i kwaśne Bw (niżej położona część terenu) i gleby pseudobielicowe A (wyżej położona część terenu). Gleby te zaliczono do kompleksów: pszennego dobrego 2, żytniego słabego 6, zbożowo-pastewnego mocnego 8 oraz użytków zielonych średnich 2z (w dolinie cieku). Według mapy ewidencyjnej gminy Gaszowice na analizowanym obszarze występują grunty orne klasy RIVa, RIVb i RV, łąki klasy IV. W południowej części terenu znajduje się płat gruntu klasy RIIBb. Stan zagospodarowania gruntów w ostatnim czasie zmienił się, jeszcze do niedawna były tu prowadzone uprawy polowe (jak wynika z archiwalnych zdjęć na geoportal.gov.pl), jednak ostatnio teren został ogrodzony i obecnie jest on odłogowany.

2.7 ZASOBY NATURALNE

W głębokim podłożu analizowanego terenu znajduje się eksploatowane przez PGG KWK ROW Ruch Rydułtowy złoża „Rydułtowy I”, w celu eksploatacji tego złoża utworzono obszar i teren górniczy „Rydułtowy II”.

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Na analizowanym terenie występują grunty rolne, które do niedawna pozostawały w zagospodarowaniu rolnym, jednak obecnie są odłogowane. Teren został otoczony płotem, a na jego części wysypano ziemię lub innego rodzaju materiał do wyrównywania powierzchni. W części centralnej znajduje się niewielka kępa wierzby iwy, brzozy i czeremchy amerykańskiej.

Na całym analizowanym obszarze nie stwierdzono szczególnie cennych stanowisk gatunków roślin chronionych ani szczególnie cennych siedlisk przyrodniczych, jest to teren o charakterze rolniczym, w ostatnim czasie przekształcony.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I KORYTARZE EKOLOGICZNE

Formy ochrony przyrody

W myśl ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku teren sołectwa jak i analizowany teren w całości położony jest w granicach otuliny parku krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich” utworzono na drodze Rozporządzenia Wojewody Katowickiego Nr 181/93 z dnia 23 XI 1993 r. (Dz. U. Woj. Katowickiego z 1993 r. Nr 15, poz. 130). W roku 2000 na wniosek Elektrociepłowni Rybnik nastąpiła zmiana granic parku na podstawie Rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 37/2000 z dnia 28 września 2000 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2000r nr 35, poz. 548). Wyłączone zostały: obszar elektrowni Rybnik, Zbiornik Rybnicki oraz przyległe tereny zurbanizowane. Park o powierzchni 50470 ha obejmuje gminy: Nędza, Kuźnia Raciborska oraz częściowo gminy: Knurów, Czerwionka – Leszczyny, Orzesze, Żory, Suszec, Rybnik, Lyski, Racibórz, Sośnicowice i Pilchowice województwa śląskiego – są to tereny Nadleśnictw: Rudy, Rudziniec i Rybnik. Celem utworzenia Parku obejmującego tereny leśne, obszary rzek i stawów, upraw polnych i zabudowań było zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo – kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych. W granicach Parku znalazł się obszar łączący doliny największych polskich rzek Odry i Wisły z centralnie przepływającą rzeką Rudą, pokryty na znacznych powierzchniach kompleksami leśnymi i rolniczymi. Teren Parku charakteryzuje się atrakcyjnością przyrodniczą związaną z zachowaną szatą roślinną i ukształtowaniem terenu oraz dużymi wartościami kulturowymi zapoczątkowanymi przez leśno – rybacką gospodarkę cystersów. Należy zwrócić uwagę, że pomimo upływu ponad 28 lat od ustanowienia parku wciąż nie ma planu jego ochrony – a więc dokumentu który winien integrować wszelkie działania na terenie parku. Taki stan rzeczy właściwe uniemożliwia prowadzenie jakiegokolwiek ochrony tego terenu. Nie dość wspomnieć, że na dzień dzisiejszy właściwie nie jest możliwe wskazanie prawidłowych granic parku, gdyż w rozporządzeniu z 1993 r. wprowadzono jedynie enigmatyczne stwierdzenie: „granica parku biegnie wzdłuż granicy lasu”. Na analizowanym terenie nie występują cenne siedliska przyrodnicze i z tego też powodu można uznać, że nie jest on przedmiotem zainteresowania parku.

Korytarze ekologiczne

Analizowane tereny znajdują się poza wyznaczonymi korytarzami ekologicznymi dla ssaków drapieżnych i kopytnych oraz dla ptaków. W opracowaniu studialnym dotyczącym korytarzy ekologicznych w województwie śląskim⁸ nie wskazywano tu występowania jakichkolwiek korytarzy ekologicznych. Nie wyznaczono tu również korytarzy ekologicznych w opracowaniach dotyczących całego kraju.⁹ Obecnie jest to teren rolny i zwierzęta miały pełną możliwość przemieszczania się, jednak należy zauważyć, że w ostatnim czasie teren ten został ogrodzony płotem, co może utrudniać przemieszczanie się większych zwierząt.

2.10 KRAJOBRAZ

Na analizowanym terenie występuje krajobraz rolniczy w typie pól wielkoobszarowych. Ze względu na ciekawe, pagórkowate ukształtowanie terenu krajobraz ten ma wiele pozytywnych cech. W oddali widoczne są zabudowania dawnego szybu Cecylia (używana jest też nazwa „Cila”), widoczna jest również daleka zabudowa wsi Czernica i Piece.

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym zmianą studium nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest tu również stanowisk archeologicznych.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY SUIKZP

Na analizowanym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2017 r. w którym to planie ustalono tereny rolne i zieleni niskiej. W przypadku braku zmiany suikzp teren ten więc pozostałby w obecnym rolnym zagospodarowaniu i nie nastąpiłyby tu żadne zmiany.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na analizowanym obszarze nie stwierdza się występowania szczególnych problemów ochrony środowiska dotyczących obszarów podlegających ochronie. Nie występują tu formy ochrony przyrody (za wyjątkiem otuliny parku krajobrazowego), nie było również propozycji objęcia tego terenu ochroną. Nie wskazuje się również występowania innych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze.

⁸ Parusel i in., 2007 r. Korytarze ekologiczne Województwa Śląskiego

⁹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY SUIKZP

Teren objęty projektem zmiany studium znajduje się w znacznym oddaleniu od obszarów Natura 2000, w związku z czym nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania na jakikolwiek obszar Natura 2000. Jednocześnie realizacja ustaleń zawartych w projekcie zmiany suikzp dotyczących nowych obiektów nie będzie powodowała wystąpienia oddziaływań o charakterze znaczącym. W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawarto szereg rozwiązań mających na celu ograniczenie, minimalizowanie oraz kompensację negatywnych oddziaływań. Będą one musiały zostać wzięte pod uwagę przy konstruowaniu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jak np. wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej czy ustalenia dotyczące ochrony przyrody. Omówienie rodzajów poszczególnych oddziaływań zostało zawarte w rozdziałach 5.1 – 5-11.

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych, a w szczególności takich, które kolidowałyby z istniejącymi stawami czy ciekami, gdyż brak jest tu tego typu obiektów. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy zagrodowej wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków, jednak jest to problem marginalny, biorąc pod uwagę fakt niemal całkowitego skanalizowania gminy Gaszowice oraz niewielkie powierzchnie terenów przeznaczone do urbanizacji. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom projekt planu będzie musiał przewidywać ustalenia zgodne z obowiązującymi przepisami w zakresie gospodarki wodnościekowej. W związku z ustaleniami projektu zmiany suikzp nie przewiduje się zagrożenia dla wód powierzchniowych.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na analizowanym obszarze brak jest użytkowych poziomów wodonośnych. W związku z ustaleniami projektu zmiany suikzp nie przewiduje się szczególnego zagrożenia wód podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązany systemem odprowadzania ścieków może wpłynąć na stan wód podziemnych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą więc ustalenia przedstawione w zakresie gospodarki ściekowej w rozdziale 5.1. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak egzekwowanie przez gminę podłączeń do sieci kanalizacyjnej oraz właściwe zaprojektowanie inwestycji z uwzględnieniem wszelkich potrzebnych zabezpieczeń.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń zmiany suikzp nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa, zmieni się tu topoklimat z rolniczego na topoklimat miejski terenów zabudowanych (bez względu jest fakt, że będzie to zabudowa zagrodowa, w dalszym ciągu jest to zabudowa). Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni

ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania. Zagrożeniem może być problem niskiej emisji na terenach gdzie proponuje się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (w ramach zabudowy zagrodowej). Zabudowa terenów objętych zmianą suikzp w szerszej perspektywie może przyczynić się do pogarszania stanu jakości powietrza ze względu na niską emisję, należy jednak mieć nadzieję, że zapisy suikzp oraz nakazy uchwały antysmogowej ograniczą ten negatywny wpływ.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt zmiany suikzp zakłada poszerzenie funkcji zagrodowej. Realizacja tych funkcji wpłynie nieznacznie na przekształcenie powierzchni terenu. Nie należy jednak spodziewać się znaczących przekształceń, projekt zmiany suikzp nie przewiduje bowiem wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi wysokich klas, składowiska odpadów, eksploatacja kopalin czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znaczącej ilości mas ziemnych. Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, tym bardziej, że część terenów jest już zabudowana.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Przy powstaniu planowanej zabudowy istniejące tu gleby ulegną w większości zniszczeniu (zajętość terenu). Dotyczyło to będzie tych fragmentów, gdzie planowana jest realizacja zabudowy zagrodowej. Projekt zmiany suikzp przewiduje pozostawienie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów. Pomimo to przewiduje się, że na terenach poddanych pod zabudowę gleby zostaną stracone dla rolnictwa i przekształcone na gleby antropogeniczne. Co prawda zgodnie z przepisami tereny te będą dalej pełnić funkcje rolnicze, nie mniej gleby nie będą mogły być wykorzystane. Wolne od zabudowy pozostawiono części terenu na północy i południu analizowanego obszaru. Należy pamiętać, że w świetle obowiązującego prawa zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326) przekształcenie gleb klasy III na cele nierolnicze w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poza obszarami miast wymaga zgody odpowiedniego organu. Na skutek ustaleń przyszłego projektu planu nie zajdzie konieczność pozyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych, gdyż do urbanizacji nie wskazuje się gruntów klasy III (tereny RM wskazano poza zasięgiem tych gleb). Nie zajdzie również konieczność uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne – gleby tego typu tu nie występują.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt zmiany suikzp ujawnia udokumentowane złoża i jednocześnie nie wprowadza form zagospodarowania przestrzennego, które kolidowałyby ze złożami węgla kamiennego oraz uniemożliwiały ich eksploatację w przyszłości.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Wprowadzenie zabudowy w miejscach które przewiduje zmiana suikzp, a które na dzień dzisiejszy użytkowane są w sposób rolniczy, spowoduje zmianę w środowisku roślinnym wyrażającą się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Zabudowany zostanie teren w części centralnej obszaru. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z gruntami rolnymi z tych terenów zostaną wyparte. Część północną i południową terenu pozostawiono niezabudowaną, w stanie obecnym jako tereny rolnicze i tereny zieleni, będzie ona pełniły funkcję rolniczą – to ustalenie zmiany suikzp należy uznać za pozytywne i przeciwdziałające procesom urbanizacyjnym. Projekt zmiany suikzp nie wskazuje żadnych nowych dróg.

Reasumując na terenach przewidzianych w zmianie suikzp do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana suikzp (a dalej zabudowa, która wskaże się w projekcie mpzp) nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Na analizowanym terenie znajduje się otulina Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Jak już wskazywano w rozdziale 2.9 na terenie parku i otuliny obowiązują przepisy wynikające z rozporządzenia z 1993 r., na dzień dzisiejszy mocno już nieaktualnego. Projekt zmiany suikzp nie wskazuje żadnych działań, które naruszałoby to rozporządzenie. Jednocześnie na terenie objętym urbanizacją nie występują cenne siedliska przyrodnicze, które mogłyby zostać zniszczone ustaleniami zmiany suikzp.

Korytarze ekologiczne – Na terenie objętym opracowaniem nie wskazywano występowania korytarzy ekologicznych o charakterze regionalnym. Obecnie jest to teren rolny i zwierzęta miały pełną możliwość przemieszczania się, jednak należy zauważyć, że w ostatnim czasie teren ten został ogrodzony płotem, co może utrudniać przemieszczanie się większych zwierząt. Wprowadzenie zabudowy zagrodowej w części centralnej obszaru ograniczy możliwość przemieszczania się zwierząt, ale w dalszym ciągu pozostaną wolne od zabudowy duże powierzchnie rolne na północ i południe od analizowanego terenu – w obowiązującym mpzp są one wskazane jako tereny o charakterze rolniczym.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

W przypadku realizacji terenów wskazywanych do zabudowy ogólny krajobraz terenu pozostanie niezmieniony, jednakże w przypadku realizacji zabudowy zagrodowej powstaną tu nowe elementy, które będą negatywnie wpływały na obecny rolniczy krajobraz obszaru. Obecnie na analizowanym terenie występują tylko tereny rolnicze, brak jest więc elementów dysharmonizujących krajobraz. Należy uznać, że krajobraz analizowanego terenu ulegnie dostrzegalnej i niekorzystnej zmianie na skutek powstania nowej zabudowy.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym zmianą suikzp nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest tu również stanowisk archeologicznych, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu obiektów.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na potencjalne znaczące pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle pewnym zagrożeniem jest poszerzenie się funkcji mieszkaniowej (w ramach terenów RM), która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa¹⁰, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. Można mieć nadzieję, że na skutek tej uchwały sytuacja będzie stopniowo poprawiała się, choć niewątpliwie niezwykle ważna będzie tu postawa lokalnych samorządów, na których w dużej mierze spoczywa jak najsprawniejsze umożliwienie wprowadzenia zapisów uchwały antysmogowej, ale także i aktywność samych mieszkańców, którzy powinni dążyć do wymiany kotłów na spełniające ustalenia uchwały antysmogowej. W związku z postępującą wymianą kotłów na bardziej ekologiczne oraz wprowadzeniem nakazu montowania w nowych budynkach jedynie kotów spełniających odpowiednie normy wynikające z uchwały antysmogowej nie przewiduje się zagrożenia związanego ze wzrostem zjawiska niskiej emisji.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Projekt zmiany suikzp określa na analizowanym terenie normy klimatu akustycznego zgodne z polskim prawem. Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112 ze zm.). Prowadzenie działalności na terenach o funkcjach mieszkaniowych, przemysłowych i usługowych nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

¹⁰ Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na analizowanym obszarze projekt zmiany suikzp nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. nowe rozwiązania drogowe wysokich klas czy rozległe tereny przemysłowe. Niewątpliwie jednak wprowadzenie terenów zabudowy zagrodowej na nowe tereny spowoduje pogorszenie jakości klimatu akustycznego, nie będzie to jednak oddziaływanie o charakterze znaczącym. Na dzień dzisiejszy na terenach niezurbanizowanych właściwie brak jest jakichkolwiek emitorów hałasu. Po wprowadzeniu zabudowy zagrodowej obszary te „wypełnią” się odgłosami pracy powstałych tu obiektów czy też życia codziennego (np. szczekanie psów, koszenie trawników itp.). Jakość klimatu akustycznego niewątpliwie ulegnie pogorszeniu, choć nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań znaczących. Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. W projekcie planu będzie należało wskazać, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy prawo ochrony środowiska. Projekt zmiany suikzp nie wskazuje jakichkolwiek nowych dróg wysokich klas, nie przewiduje się więc emisji z tej strony.

W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Do rodzajów zabezpieczeń należy np.: prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W przypadku zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń można zaliczyć np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin, odpowiednia lokalizacja emitorów. W związku z wprowadzonymi zabezpieczeniami oraz charakterem terenów nie przewiduje się jednak wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza specjalnych obostrzeń co do lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. z 2021 r. poz. 777 ze zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy zagrodowej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów, choć nie będzie to przyrost znaczący zważywszy na skalę terenów. Projekt zmiany suikzp nie wprowadza nowych składowisk odpadów, będą one składowane zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenach do tego przeznaczonych. Gospodarka

odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami. W projekcie zmiany suikzp ustalono, by sposób postępowania z odpadami był zgodny z tymi przepisami.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na analizowanym terenie nie stwierdzono występowania zagrożeń powodziowych, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zagrożeń ruchami masowymi ziemi, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt zmiany suikzp ze względu na swoją skalę, wprowadzone funkcje oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej, nie będzie potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice, w edycji z 2014 r., zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na analizowanym terenie objętym zmianami suikzp nie występują cenne siedliska przyrodnicze, istotne ciek i itp. obiekty, które należałoby chronić przed zabudową i zmianami zagospodarowania. Pod tym względem nie przewiduje się zagrożeń dla środowiska przyrodniczego. W projekcie studium (w ujęciu dla całej gminy) uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Te uwarunkowania i ustalenia były formułowane już w poprzednich edycjach suikzp i dotyczą nie tylko analizowanego fragmentu, ale i całej gminy. Zaproponowane w suikzp różnorodne działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie zmiany studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym zmianą studium, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałoby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice nie wprowadza się form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na jakiekolwiek siedliska i gatunki chronione w obszarach Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia jakichkolwiek rozwiązań alternatywnych, stwierdza się więc, że zapisy projektu zmiany studium nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY SUIKZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie oceny projektu zmiany studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Projekt zmiany studium nie wprowadza funkcji, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska, w związku z czym nie ma konieczności prowadzenia specjalnie określonego monitoringu. Jednocześnie zakres studium określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 741 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1223) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w studium uwarunkowań. **Istotny jest również fakt, że studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu innych decyzji administracyjnych.**

Jednocześnie skutki realizacji postanowień zmiany studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z uchwałą intencyjną (uchwała nr BR.0007.28.197.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 25 lutego 2021 r.) opracowana zmiana studium dotyczy części obszaru sołectwa Piece obejmującego tereny rolne i zieleni łąkowej (dotychczasowe przeznaczenie). Dokonywana zmiana związana jest z projektowanym nowym zagospodarowaniem tego terenu, tj. realizacją zabudowy zagrodowej na działce siedliskowej – teren RM(z1). Dla zachowania czytelności dokumentu dla obszaru objętego zmianą została wydzielona nowa jednostka funkcjonalna, dla której zostały ustalone warunki i zasady zagospodarowania terenu. Poza zmianą w ww. obszarze dokument studium został również dostosowany do przepisów obowiązującego prawa, tj. wymagań (analizy i bilanse) określonych w art. 10 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U z 2021 r. poz. 741 ze zm.). Pozostałe zmiany wprowadzone do dokumentu dotyczyły aktualizacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowanych złóż kopalin oraz obszarów i terenów górniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wprowadzone w dokumencie zmiany (w stosunku do obowiązującego obecnie dokumentu) zostały wyróżnione kolorem pomarańczowym.

W mpzp z 2017 r. wskazywano tu tereny rolne R (część centralna i południowa) oraz tereny zieleni niskiej Zł (część północna). W obowiązującym studium również wskazywano tu tereny rolne R i tereny Zł – dolin cieków, zieleni łąkowej, zadrzewień i zakrzewień.

W projekcie studium uwzględniono szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Te uwarunkowania

i ustalenia były formułowane już w poprzednich edycjach suikzp i dotyczą nie tylko analizowanego niewielkiego fragmentu, ale i całej gminy. W przypadku realizacji projektu mpzp dla zmienionego fragmentu należało będzie brać pod uwagę wszystkie ustalenia suikzp, co pozwoli zapewnić właściwe, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, zagospodarowanie poszczególnych terenów. W wyniku zmiany sposobu zagospodarowania i powstania tu zabudowy zagrodowej analizowany teren zmieni swoje przeznaczenie i zostanie włączony do terenów zurbanizowanych gminy, jako przedłużenie zabudowy istniejącej wzdłuż ul. Czernickiej.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń zmiany suikzp na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Analizowany obszar położony jest w zachodniej części sołectwa Piece na północ od ul. Czernickiej. Granicę południową wyznacza ul. Czernicka (jej gruntowa północna odnoga). Pozostałe granice nie są wydzielone obiektami topograficznymi, opierają się one na wydzieleniach ewidencyjnych. Powierzchnia obszaru objętego zmianą suikzp to ok. 3,3 ha. Na analizowanym terenie występują utwory czwartorzędowe, a w podłożu utwory

miocieńskie i karbońskie. Na analizowanym terenie brak jest jakichkolwiek cieków, jak również brak jest zbiorników wód stojących. Natomiast na północ i na zachód od analizowanego terenu przepływają dwa niewielkie cieki o charakterze rowów melioracyjnych. Według Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000 ark. Rydułtowy na analizowanym terenie nie występują użytkowe poziomy wodonośne. Bezpośrednio analizowany teren znajduje się na zboczu rozległego wyniesienia, w jego niższych partiach, już blisko dna doliny, powierzchnia opada tu w kierunku wschodnim i północnym do dolinek niewielkich cieków, dopływów Dopływu w Suminie. Rzędne w części południowo-wschodniej wynoszą ok. 245 m n.p.m., w części północno-wschodniej 237 m n.p.m., w części zachodniej 230 m n.p.m. Na analizowanym terenie nie występują jakiekolwiek znaczące formy morfologiczne, tak antropogeniczne, jak i naturalne. Z danych przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Rybniku oraz bazy danych SOPO wynika, że na analizowanym obszarze nie występują ruchy masowe ziemi. W głębokim podłożu analizowanego terenu znajduje się eksploatowane przez PGG KWK ROW Ruch Rydułtowy złoża „Rydułtowy I”, w celu eksploatacji tego złoża utworzono obszar i teren górniczy „Rydułtowy II”. Na analizowanym terenie występują grunty rolne, które do niedawna pozostawały w zagospodarowaniu rolnym, jednak obecnie są odłogowane. Teren został otoczony płotem, a na jego części wysypano ziemię lub innego rodzaju materiał do wyrównywania powierzchni. W części centralnej znajduje się niewielka kępa wierzby iwy, brzozy i czeremchy amerykańskiej. Na całym analizowanym obszarze nie stwierdzono szczególnie cennych stanowisk gatunków roślin chronionych ani szczególnie cennych siedlisk przyrodniczych, jest to teren o charakterze rolniczym, w ostatnim czasie przekształcony.

Analizowane tereny znajdują się poza wyznaczonymi korytarzami ekologicznymi dla ssaków drapieżnych i kopytnych oraz dla ptaków. Obecnie jest to teren rolny i zwierzęta miały pełną możliwość przemieszczania się, jednak należy zauważyć, że w ostatnim czasie teren ten został ogrodzony płotem, co może utrudniać przemieszczanie się większych zwierząt. Na obszarze objętym zmianą suikzp nie występują zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, ani w Gminnej Ewidencji Zabytków, brak jest tu również stanowisk archeologicznych. Na analizowanym terenie występuje krajobraz rolniczy w typie pól wielkoobszarowych. Ze względu na ciekawe, pagórkowate ukształtowanie terenu krajobraz ten ma wiele pozytywnych cech. W oddali widoczne są zabudowania dawnego szybu Cecylia (używana jest też nazwa „Cila”), widoczna jest również daleka zabudowa wsi Czernica i Piece.

W wyniku powstania nowych terenów zurbanizowanych może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne, projekt zmiany suikzp wprowadza jednak odpowiednie zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenach objętym zmianami zostaną przekształcone i zdegradowane na skutek urbanizacji. Na terenie planowanym pod zabudowę istniejące środowisko ulegnie całkowitej zmianie i przekształcone zostanie w kierunku przydomowych zieleńców i ogrodów na obszarach przestrzeni biologicznie czynnej. Na terenach przewidzianych w suikzp do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze,

a zmiana suikzp nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. W przypadku realizacji terenów wskazywanych do zabudowy ogólny krajobraz terenu pozostanie niezmieniony, jednakże w przypadku realizacji zabudowy zagrodowej powstaną tu nowe elementy, które będą negatywnie wpływały na obecny rolniczy krajobraz obszaru. Obecnie na analizowanym terenie występują tylko tereny rolnicze, brak jest więc elementów dysharmonizujących krajobraz. Należy uznać, że krajobraz analizowanego terenu ulegnie dostrzegalnej i niekorzystnej zmianie.

Wzrost stopnia urbanizacji może nieznacznie wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji, jednak ustalenia uchwały antysmogowej niwelują ten problem. Nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości klimatu akustycznego. Na analizowanym obszarze nie występują tereny zagrożeń powodziowych, ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w rozumieniu jako całość dokumentu) zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu zmiany suikzp nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000 w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Mapa hydrograficzna w skali 1:50000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GKG, Warszawa;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Mapa sozologiczna w skali 1:50000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GKG, Warszawa;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu 31.XII.2019 r. MŚ, PIG, Warszawa 2020 r.;
- Brodziński I., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa, 2004 r.;
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa 2002 r.;
- Informacja o stanie środowiska, WIOŚ Katowice;
- Infogeoskarp – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. WN PWN, Warszawa;
- Kotliccy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.;
- Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986 r.;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl/>;
- Sarnacka Z. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50000, ark. Rydułtowy, PIG 1956 r.;
- Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gaszowice", które zostało uchwalone uchwałą Nr OG-BR.0007.7.2014 Rady Gminy Gaszowice z dnia 28 sierpnia 2014 r.;
- Urbisz A., Flora naczyniowa Płaskowyżu Rybnickiego na tle antropogenicznych przemian tego obszaru [w] Scripta Rudensia nr 6, Wydawnictwo PK CKKRW, Rudy Wielkie, 1996 r.;

Fot. 1 Analizowany teren, widok w kierunku zachodnim

Fot. 3 Analizowany teren, widok w kierunku północno-wschodnim

Fot. 2 Analizowany teren, widok w kierunku północnym

Fot. 4 Analizowany teren, widok w kierunku zachodnim, widoczna ul. Czernicka

Fot. 5 Analizowany teren, widok w kierunku wschodnim, widoczna ul. Czernicka

Fot. 6 Widok z analizowanego terenu na zabytkowy szyb Cila